
Ministral, guionista de ràdio i televisió

Joan Viñas Bona

ELS MEUS RECORDS de l'etapa gironina em porten a la memòria el benvolgut company i amic Jaume Ministral. En aquests anys la meua admiració per en Bordas i en Ministral no es podia amagar. Fou amb motiu de la seva direcció de l'escola Baixeras al carrer Laietana, quan jo era ja cap de programes de Ràdio Nacional, quan vaig conèixer més en Ministral.

D'ell em va copsar el seu valor com a pedagog, del qual tots vam aprendre el seu mestratge; com a guionista, i com a home que vivia a fons els valors més inherents a l'humanisme. Com tot bon mestre, educà els qui treballaven amb ell de manera pràctica i des del viure quotidià, fent palesa aquella dita que «el bon mestre és aquell que cada vegada és menys

necessari». Amb la seva presència i el seu testimoni connectà immediatament amb aquells que s'atansaven al món de la ràdio. Tenia la paraula oportuna i el gest adient per a sintetitzar, no tan sols amb les ones radiofòniques, sinó a través d'elles amb els oients que escoltaven els seus programes.

La campanya benèfica

Destacà com a gran guionista que dominava la tècnica radiofònica. Moltíssima gent escoltava els seus programes setmanals. Era el que ara se'n diu un programa de gran audiència. Un quadre escènic immillorable. Les veus del

Ministral i la seva esposa, amb l'autor d'aquest article.

J. UBACH

CAPILLA

El locutor Joan Armengol entrevista Jaume Ministral i Joan Capri, el «doctor Caparrós».

doblatge cinematogràfic d'aquella època tenien tot un mestratge i una vàlua més que merescudes. El muntatge musical era excel·lent. Tots els detalls i arranjaments eren d'allò més acurats. No hi havia res que se li escapés de les mans. L'empremta d'un bon guionista deixava petjada.

Va ser l'artífex que va ajudar en Dalmau i en Viñas a tirar endavant la Campanya Benèfica de la Ràdio. És bo de recordar que un bon dia en Jaume va escriure la lletra de l'himne de la campanya benèfica que tothom cantava: «*Queridos niños y niñas, amados del corazón...*». Ara, quan vaig a reunions benèfiques dels esplais, de Benestar Social o de la Caixa, encara molts m'ho canten. La música la varen escriure els dos grans artistes de la ràdio: Joaquim Serra, compositor català, i Rafael Ferrer, subdirector de l'orquestra simfònica de Barcelona. I és que homes importants poden fer coses ben senzilles. Ara recordem encara l'himne de la campanya que va durar 27 anys, del 1948 al 1975.

«El humor y la radio»

El programa d'en Jaume ho deia ja tot d'ell: *El humor y la radio*. I és que en Ministral hi posava aquell toc d'humor que cal per dinamitzar els mitjans de comunicació i arribar a l'oient des de la voluntat de fer riure i provocar un diàleg distès en el qual tothom se sentís convidat a participar-hi.

Recordar també aquella anècdota de la retransmissió radiofònica de la presència d'un vaixell davant del Liceu, com si fos el dia dels Innocents. Els telèfons de la ràdio no paraven de sonar: serà veritat, no en serà? I més d'un curiós s'acostà a

les Rambles per verificar tal esdeveniment insòlit, marxant amb la cua entre cames davant la inexistència del vaixell.

La televisió

Arribà la televisió, aquella caixa que parlava i mostrava imatges i es guanyà la perplexitat dels primers televidents. Ell també tenia ganes de participar-hi. Com? Ja que els mestres de l'humor i la ràdio li havien atorgat el mestratge professional, també varen preveure que triomfaria a la televisió. I així va néixer, entre altres programes, la figura del Dr. Caparrós, interpretat per Capri i Maria Matilde Almendros. Foren una parella extraordinària a través de la qual l'humor feia entrada a moltes llars catalanes, aquell humor català tan característic. Fa ben poc, Televisió Espanyola va considerar que valia la pena tornar a emetre aquells programes, i moltíssima gent ha volgut reviuir aquelles emissions com un homenatge a la figura d'en Capri.

De la mateixa manera que en Jaume va dominar ben aviat la tècnica radiofònica, també va fer-ho tot seguit amb la televisiva, tan diferent, com podeu suposar. La ràdio concedeix a la paraula tota la tècnica del contrast i la modulació, mentre que la televisió exigeix un domini de la tècnica visual, on els factors decoració, il·luminació, actors, efectes especials, música, interpretació, etc., hi juguen un paper importantíssim.

En Jaume pensava, escrivia i anava a tots els programes. Era un més dels espectadors que jugaven també un bon paper. I tot sovint, el realitzador buscava la cara d'en Jaume,

Ministral amb Esteve Duran (amb el vaixell a les mans), director de la sèrie televisiva *Amor meu*, i diversos intèrprets de l'episodi «Nata amb maduixes».

puix el seu semblant tan expressiu sancionava satisfactòriament el treball dels intèrprets i del realitzador.

Una vegada em digué: «Hi vaig perquè cada gravació és per a mi una lliçó per donar-me la raó o per aprendre quelcom més». Un cop més la petjada d'un bon pedagog que resta sempre obert a aprendre dels seus mateixos deixebles i que es deixa interpel·lar per tot allò que l'envolta. Ell gaudia i ens feia gaudir a tots els que amb ell ens relacionàvem. Heus aquí la pedra angular d'un bon mestratge: gaudir amb el que hom fa.

El teatre infantil

També junts endegàrem una campanya de teatre infantil al Romea, que la ràdio s'encarregava de retransmetre. Les dificultats d'arrendament del teatre, per mor dels compromisos que aquest tenia amb diversos autors i actors, varen ser un greu destorb per poder avançar en aquest projecte que podia realitzar els diumenges al matí. Així i tot, els infants van vibrar de ple amb les actuacions, i amb les seves rialles i aplaudiments encoratjaven constantment la nostra tasca.

Amb en Jaume ens vàiem molt sovint. Primer a la ràdio, després a la televisió, i, un cop jo ja estava jubilat, venia a veure'm al despatx de l'Àmbit Maria Corral, l'associació humanista que vaig dirigir durant molts anys i de la qual ara sóc vicepresident.

En Jaume tenia moltes inquietuds. No volia esperar. Necessitava actuar, no parar, i s'entristia tot sovint perquè les oportunitats no recien.

Una història inoblidable

Pensàvem junts en una obra teatral amb un missatge humanista que pogués ser molt ben rebut per un gran públic. Però ni jo tenia temps per obrir-li nous camins, ni ell va tenir la sort de trobar una porta oberta per seguir-los. S'entristia. Sembla que fins les galtes li canviaven de color per demostrar millor la cara de fracàs que ell semblava experimentar.

Però seguí provant... i emmalaltí. El seu cor començava a fallar. La ràdio –jo ja no hi era–, procurava anar canviant, cercant nous programes i en Jaume tampoc no hi era. Formava part d'una història inoblidable. Era un guionista consagrat, però la ràdio buscava nous camins. Mai no em cansaré de dir que la ràdio d'avui és diferent de la d'abans i ho serà de la ràdio del futur. Com també la televisió ha donat un tomb molt important. Els mitjans de comunicació han evolucionat amb els nous temps de la societat i no s'han quedat pas enrere.

Però, sigui com sigui, ningú –gent gran, és clar– no oblidarà mai que *El humor y la radio* i els guions del Dr. Caparrós han estat dos èxits molt importants que en gran part els devem a en Jaume Ministral.

Joan Viñas Bona és radiofonista.